

W., dnia 26 listopada 2018 r.

Sygn. akt: OSD 77/18

ORZECZENIE

**Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego
Okręgowej Izby Radców Prawnych (...)
z dnia 26 listopada 2018 r.**

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) w składzie:

Przewodniczący: r.pr. M. W.

Sędziowie: r.pr. G. K. (sprawozdawca)

r.pr. A. D.

Protokolant: aplikantka radcowska N. W.

Przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego: r. pr. S. G.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 listopada 2018r., sprawy przeciwko radcy prawnemu J. L. obwinionej o to, że:

w sprawie rozpoznawanej z urzędu dotyczącej r.pr. J. L. obwinionej o nieopłacenie w całości należnych składek członkowskich na rzecz (...) (...) w okresie od miesiąca września 2009 r. do miesiąca listopada 2015 r. na łączną kwotę 5.419,00 zł (słownie: pięć tysięcy czterysta dziewiętnaście złotych), tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu art. 64 ust. 1 oraz art. 3 ust 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1870) w związku z art. 66 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (w brzmieniu ustalonym uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.).

ORZEKA

1.

Uznaje radcę prawnego J. L. winną popełnienia zarzucanego jej czynu i na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 2115) orzeka karę nagany,

2.

Na podstawie art. 70⁶ pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 2115) zryczałtowanymi kosztami postępowania w kwocie 2.900,00 zł (słownie: dwa tysiące dziewięćset złotych) obciąża r.pr. J. L. na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych (...),

3.

Na podstawie art. 70⁶ pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 2115) odstępuje od obciążania obwinionej kosztami postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

W dniu 26 stycznia 2016 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...), na skutek zawiadomienia Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) wszczął dochodzenie w sprawie nieterminowego

opłacania przez radcę prawnego J. L. składek samorządowych w okresie od września 2009 r. do listopada 2015 r., co skutkowało powstaniem zaległości w opłacaniu tych składek na łączną kwotę 5.419,00 zł.

W dniu 4 marca 2016 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) wydał postanowienie, w którym przedstawił radcy prawnemu J. L. zarzuty nieopłacania składek samorządowych w okresie od września 2009 r. do listopada (...). W tym samym też dniu odbyło się przesłuchanie radcy prawnego J. L. w charakterze obwinionej, która przyznała się do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Obwiniona wskazała, iż od 2011 r. nie otrzymała wynagrodzenia od pracodawcy i dochodzi tego wynagrodzenia przed sądem. Ponadto obwiniona zeznała, że od października 2014 r. jest na emeryturze, ma przewlekłe, nieuleczalne schorzenia, a wysokość otrzymywanej emerytury uniemożliwia jej pokrywanie kosztów życia, w związku z czym dorywczo pracuje. Obwiniona podniosła też, że w zamian za uiszczoną składkę samorząd niewiele daje.

W dniu 12 kwietnia 2016 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego skierował do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego (...) (...) wniosek o ukaranie radcy prawnego J. L. za to, że będąc wpisana na listę radców prawnych prowadzoną przez Okręgową Izbę Radców Prawnych (...), w okresie od września 2009 r. do miesiąca 2015 r. nie uiszczala w całości należnych składek członkowskich tj. popełnienie przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu postanowień § 1 uchwały nr 7/ (...) w sprawie wysokości składki członkowskiej i składki ubezpieczeniowej, zasad ich uiszczania i podziału oraz funduszy celowych (...), § 15 załącznika do uchwały nr 65/ (...) w sprawie Regulaminu działalności finansowej samorządu radców prawnych oraz pkt 14 załącznika do uchwały nr 56/ (...) w sprawie regulaminu gospodarki finansowej samorządu radców prawnych w związku z art. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

W dniu 23 maja 2016 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) wydał orzeczenie, w którym uznał radcę prawnego J. L., za winną nieopłacania składek członkowskich na rzecz (...) (...) na łączoną kwotę 5.419,00 zł na dzień 29 lutego 2016 r. t.j. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu postanowienia art. 66 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i orzekł karę stosownie do treści art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 poz. 233) zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 1 roku licząc od dnia prawomocności niniejszego orzeczenia na zasadzie art. 65 ust. 2b ustawy z dnia 6 lipca 2016 r. o radcach prawnych orzeka karę zakazu wy patronatu na okres 2 lat od dnia prawomocności niniejszego orzeczenia. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) obciążył obwinioną kosztami postępowania w wysokości 928,80 zł.

Od powyższego orzeczenia obwiniona radca prawny J. L. dnia 17 lutego 2017 r. wniosła odwołanie zarzucając naruszenie art. 439 § 1 okt 11 k.p.k, art. 438 ust. 3 k.p.k wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...). W uzasadnieniu odwołania obwiniona podniosła, iż nie zgadza się z uzasadnieniem orzeczenia i wskazaniem w nim, że niepłacenie przez obwinioną składek radcowskich jest zawinione i jej wina posiada większy ciężar gatunkowy czynu niż niedbalstwo, czy roztargnienie. Obwiniona wskazała, że niepłacenie składek wynika z jej ubóstwa, w którym znalazła się nie ze swojej winy. Obwiniona wskazuje, że wpływ na jej ubóstwo miały niskie świadczenie emerytalne, wstrzymanie wypłacania wynagrodzenia przez Ministra Skarbu Państwa od roku 2011 za pełnienie funkcji (...) Sp. z o.o. w upadłości oraz bardzo zły stan zdrowia i kosztowne leczenie. W dniu 21 lutego 2017 r. obwiniona radca prawny J. L. uzupełniła odwołanie z dnia 17 lutego 2017 r. dołączając pominięte w odwołaniu załączniki oraz wskazanie, że niestawiennictwo na rozprawę obwinionego radcy prawnego J. L. stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą.

Na skutek złożonego odwołania, dnia 22 czerwca 2017 r. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. wydał orzeczenie, w którym uchylił orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego (...) (...) z dnia 23 maja 2016 r. w przedmiocie ukarania obwinionej radcy prawnej J. L. i przekazał sądowi dyscyplinarnemu I instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu orzeczenia Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. wskazał, że odwołanie obwinionej zasługuje na uwzględnienie, jednakże z innych przyczyn niż obwiniona wskazała w odwołaniu. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. wydając orzeczenie w dniu 23 maja 2016 r. dopuszczono się uchybień, które skutkują koniecznością uchylenia orzeczenia i przekazaniem Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpatrzenia. W uzasadnieniu wskazano, że ponownie rozpatrując sprawę

Sąd powinien podjąć próbę ustalenia kwestii przydatnych w wyjaśnieniu stanu faktycznego w zakresie, czy obwiniona podjęła próbę wystąpienia do Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) o umorzenie w całości lub w części składek w okresie kiedy ich nie płaciła oraz czy (...) (...) wysłała wezwania do uregulowania zaległości, ewentualną reakcją obwinionej na wezwanie. Ponadto należy ustalić, czy była podjęta próba skorzystania przez Radę z uprawnień wynikających z treści art. 29 pkt 4a ustawy o radcach prawnych w postaci możliwości skreślenia z listy radcy prawnego w przypadku nieuiszczenia składek członkowskich za okres dłuższy niż 1 rok.

W dniu 7 marca 2018 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) wydał orzeczenie, w którym uznał radcę prawnego J. L., za winną nieopłacania składek członkowskich na rzecz (...) (...) na łączoną kwotę 5.419,00 zł t.j. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu postanowienia art. 64 ust. 1 oraz art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 66 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego za to na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych orzekł karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 1 roku licząc od dnia prawomocności niniejszego orzeczenia oraz na podstawie art. 65 ust. 2b ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych karę wykonywania patronatu na okres 2 lat licząc od dnia prawomocności niniejszego orzeczenia.

Od powyższego orzeczenia radca prawny J. L. dnia 5 maja 2018 r. wniosła odwołanie zarzucając naruszenie art. 439 § 1 k.p.k. wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...). W uzasadnieniu odwołania, obwiniona podniosła, że jej niestawiennictwo na rozprawie było usprawiedliwione, a nieuwzględnienie wniosku obwinionej o zmianę terminu rozprawy z uwagi na chorobę potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim, pozbawiło ją możliwości ochrony swoich praw, przez co postępowanie zostało dotknięte wadą z przyczyny określonej w art. 439 § 1 k.p.k., stanowiącą bezwzględną przyczynę odwoławczą co winno skutkować uchyleniem zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu (...) (...).

Na skutek złożonego odwołania, dnia 21 sierpnia 2018 r. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. wydał orzeczenie, w którym uchylił orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego (...) (...) z dnia 7 marca 2018 r. w przedmiocie ukarania obwinionej radcy prawnej J. L. i przekazał sądowi dyscyplinarnemu I instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu orzeczenia Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. wskazał, że odwołanie obwinionej zasługuje na uwzględnienie, wskazując na treść art. 68³ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, zgodnie z którym niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na rozprawę, posiedzenie lub na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego nie wstrzymuje rozpoznania sprawy lub przeprowadzenia czynności, chyba że należycie usprawiedliwi on swoją nieobecność, jednocześnie wnosząc o odroczenie lub przerwanie rozprawy lub posiedzenia lub o nieprzeprowadzenie czynności przed rzecznikiem, albo sąd dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny z ważnych przyczyn uzna och obecność za konieczną. Wskazano, iż obwiniona należycie usprawiedliwiła swoją nieobecność a zgodnie z art. 117 § 2 k.p.k. w związku z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, czynności nie przeprowadza się jeżeli osoba uprawniona nie stawiła się, ale należycie usprawiedliwiła swoje niestawiennictwo i wniosła o nieprzeprowadzenie czynności bez jej obecności. Sąd wskazał, iż prowadzenie rozprawy w takiej sytuacji pod nieobecność obwinionej stanowi uchybienie rażące i mające istotny wpływ na treść wydanego w takich okolicznościach orzeczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Obwiniona jest radcą prawnym wpisanym na listę radców prawnych prowadzoną przez Okręgową Izbę Radców Prawnych (...) od dnia 6 grudnia 2005 r. pod nr WR (...). Na dzień wydania wyroku, wobec obwinionej nie toczyło się postępowanie o skreślenie obwinionej z listy radcy prawnego w przypadku nieuiszczenia składek członkowskich za okres dłuższy niż 1 rok.

W okresie od 2009 do 2013 r. obwiniona J. L. sporadycznie regulowała należność z tytułu składek członkowskich. W 2009 r. dokonała łącznie 6 wpłat na kwotę 1.536 zł, z czego 1.015 zł wpłacone w dniu 4 lutym 2009 r. zaliczono na poczet zaległych składek. Za rok 2009 nieuregulowane składki wynoszą 279,00 zł. W roku 2010 obwiniona wpłaciła łącznie

455,00 zł mimo tego, że wpłacona kwota powinna wynosić 1.200,00 zł. W roku 2011 obwiniona wpłaciła łącznie 455,00 zł mimo tego, że wpłacona kwota powinna wynosić 1.200,00 zł. W roku 2012 obwiniona wpłaciła łącznie 500,00 zł, a kwota jaką powinna była wpłacić to 1.200,00 zł. W roku 2013 obwiniona wpłaciła łącznie 300,00 zł mimo tego, że wpłacona kwota powinna wynosić 1.200,00 zł. Po ostatniej wpłacie w dniu 18 lutego 2013 r. obwiniona do chwili złożenia przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych wniosku o ukaranie nie uiściła żadnej składki. Łącznie zadłużenie w płaceniu składek radcowskich za okres od września 2009 r. do listopada 2015 r. wyniosło 5.419,00 zł.

Dowód: pismo Dziekana (...) (...) z dnia 13.11.2015 r. wraz z zestawieniem historii wpłat obowiązanej za lata 2009-2015, k. 7-16

Z zeznania o wysokości osiągniętego dowodu w roku podatkowym 2015 (PIT-36) obwinionej radcy prawnemu J. L. wynika, że obwiniona osiągnęła w roku 2015 dochód w wysokości 16.251 zł,

Dowód: zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym 2015 (PIT-36), k. 126-129

W dniu 16 lutego 2018 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego W. wydał postanowienie, w którym odmówił udzielenia informacji o przesłanie kopii deklaracji podatkowych za lata 2009- 2014 obwinionej J. L..

Dowód: postanowienie Naczelnika Urzędu Skarbowego W., k. 144-145

Powyższe okoliczności faktyczne zostały ustalone na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, a także dokumentów pozyskanych z akt osobowych obwinionej radcy prawnej J. L.. Wskazane dowody nie były kwestionowane, a także nie budziły wątpliwości Sądu.

Sąd Dyscyplinarny zważył co następujące

W ocenie sądu, w świetle zebranego materiału dowodowego wina radcy prawnego J. L. nie budzi wątpliwości. Obwinioną należy uznać za winną nieopłacania należnych składek członkowskich na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) na kwotę łącznie 5.419,00 zł. tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu postanowienia art. 66 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego z dnia 22 listopada 2014 r. Zgodnie z art. 3 ust. 2 oraz z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych, a radca prawny wykonuje zawód ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego. W związku ze znajdującym się we wskazanych przepisach odesłaniem do Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 66 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, radca prawny obowiązany jest do terminowej zapłaty składki członkowskiej, składki na ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej oraz opłat, kar pieniężnych, kosztów postępowania dyscyplinarnego i innych należności na rzecz samorządu radców prawnych.

Fakt nieopłacenia przez obwinioną składek nie budzi wątpliwości, w świetle zebranego materiału dowodowego, a okoliczność tą przyznała również sama obwiniona składając wyjaśnienia na rozprawie z dnia 26.11.2018 r. Radca prawny J. L. zaprzestała płacenia składek na rzecz samorządu radców prawnych, a jej brak działania spełniającego obowiązek uiszczania składek miał charakter trwały. W okresie, w którym obwiniona nie uiszczala płatności nie wystąpiła do Okręgowej Izby Radców Prawnych o umorzenie lub rozłożenie na raty zaległości w płaceniu składek radcowskich. Brak jakiegokolwiek dowodu, aby przyjąć, że obwiniona w jakikolwiek sposób poinformowała Okręgową Izbę Radców Prawnych o fakcie przejścia na emeryturę i zaprzestaniu wykonywania działalności zawodowej i o problemach finansowych w okresie będącym przedmiotem rozpoznania w nn. sprawie. Obwiniona nie pamiętała czy i kiedy złożyła wniosek o umorzenie lub rozłożenie na raty zaległej kwoty obowiązkowych składek. Nie przedstawiła na tę okoliczność żadnego dowodu. Sąd uznał zatem, iż nie może dać wiary wyjaśnieniom obwinionej że podjęła działania w kierunku uzyskania umorzenia lub rozłożenia zaległych składek na raty. Sąd dał wiarę wyjaśnieniom obwinionej, iż pobiera niską emeryturę i pozostaje na utrzymaniu rodziny, gdyż samodzielnie nie może się od lat utrzymać, co

jedynie może stanowić okoliczność wpływającą na wymiar kary, tj. orzeczenie karę nagany, a nie kary pieniężnej, która sytuację finansową obwinionej dodatkowo by znacznie pogorszyła. Nie umniejsza to jednak winy obwinionej, a jedynie wskazuje, że w tym przypadku karą odpowiednią będzie kara nagany, a nie kara pieniężna, która by po jej niewykonaniu dodatkowo obciążała obwinioną kolejnymi zarzutami o naruszenie przepisów ustawy o radcach prawnych i postanowień Kodeksu Etyki Radców Prawnych. Nadto w ocenie Sądu należy w tego typu sytuacjach – oczywiście przy zachowaniu wszystkich innych reguł sądowego wymiaru kary - przy wyborze i orzekaniu kary brać pod uwagę możliwą jej wykonalność. Te reguły wziął Sąd Dyscyplinarny również pod uwagę wymierzając obwinionej karę nagany.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem status radcy prawnego wiąże się z uprawnieniem do wykonywania zawodu radcy prawnego, a nie jego faktycznym wykonywaniem i utrata tego statusu następuje z chwilą skreślenia z listy radców prawnych. Odmowa płacenia składek członkowskich, będąca obowiązkiem radcy prawnego uzasadnia odpowiedzialność dyscyplinarną radcy prawnego, jeżeli odmowa płacenia składek ma charakter zawiniony - Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 1985 r. I PA 20/85. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26 kwietnia 1990 r., II PZP 2/90 stwierdza natomiast, że płacenie składek członkowskich na rzecz samorządu jest ustawowym obowiązkiem radcy prawnego wobec tego samorządu. Sąd uznając obwinioną radcę prawnego J. L. za winną popełnienia zarzucanego jej czynu wymierzył jej na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2115) karę nagany. W ocenie Sądu kara wymierzona obwinionej jest współmierna do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, gdyż obwiniona przez bardzo długi okres czasu zaprzestała wykonywania jednego z podstawowych obowiązków radcy prawnego wobec samorządu radcowskiego i jej wina nie budzi wątpliwości. Kara nagany ma także na celu przywrócenie obwinionej do porządku prawnego i jej zdyscyplinowanie. Sąd wymierzając karę wziął pod uwagę stanowisko obwinionej i jej wyjaśnienia dotyczące złej sytuacji materialnej, w związku z czym ukarał obwinioną karę nagany – w ocenie Sądu – adekwatną do przewinienia dyscyplinarnego popełnionego przez obwinioną. Skala niewypełniania obowiązku uiszczenia obowiązkowych składek, w tym okres przez jaki obwiniona nie poinformowała rady o trudnościach finansowych, a po prostu zaprzestała wykonywania swojego obowiązku oraz brak starań o obniżenie składki spowodowały konieczność ukarania obwinionej radcy prawnego J. L. karą nagany.

O kosztach postępowania Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w związku z § 1 ust. 1 pkt Uchwały nr 86/ (...) Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określania wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego. Koszty postępowania wyniosły 2.900,00 zł (słownie: dwa tysiące dziewięćset złotych) i Sąd obciążył tymi kosztami obwinioną.

Sąd nie obciążył obwinionej kosztami postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym z uwagi na fakt, iż koszty te spowodowane zostały po części w wyniku przeprowadzenie postępowania bez udziału obwinionej, stąd Sąd uznał, że odwołanie obwinionej związane z jej zarzutem nieuczestniczenia w rozprawie w Sądzie I instancji było zasadne i nie powinna ona ponosić kosztów postępowania odwoławczego.

Zgodnie z art. 70⁴ ust. 4 ustawy o radcach prawnych od niniejszego orzeczenia przysługuje odwołanie stronom oraz Ministrowi Sprawiedliwości w terminie 14 dni od dnia doręczenia odpisu niniejszego orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Odwołanie składa się do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych za pośrednictwem Okręgowe Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...).